

Förhandsbesked - registrerade revisionsbolaget A-bolaget

Förhandsbesked: Den omständigheten att en anställd revisor hos det registrerade revisionsbolaget A-bolaget har en familjerelation till en hälftenägare i ett aktiebolag utgör ett hot mot revisionsbolagets opartiskhet och självständighet i ett revisionsuppdrag för aktiebolaget.

Det har inte kommit fram några särskilda omständigheter i det enskilda fallet och det har inte heller presenterats några åtgärder som medför att A-bolaget ändå skulle kunna inneha revisionsuppdraget.

1 Inledning

Det registrerade revisionsbolaget A-bolaget (nedan revisionsbolaget) har hos Revisorsinspektionen ansökt om ett förhandsbesked enligt 22 och 23 §§ revisorslagen (2001:883). Revisionsbolaget har uppgett att det inför en kommande pensionsavgång i ett aktiebolag (nedan bolaget) blivit tillfrågat om att bli bolagets nya revisor. Revisionsbolaget begär därför besked om huruvida ett familjeband mellan en av revisionsbolagets anställda revisorer (nedan X) och en delägare i bolaget (nedan Y) utgör en sådan omständighet som kan rubba förtroendet för revisionsbolagets opartiskhet eller självständighet i revisionsuppdraget. Om så skulle vara fallet har revisionsbolaget begärt besked om huruvida omständigheterna i det enskilda fallet eller planerade åtgärder för att balansera oberoendehotet medför att det ändå skulle kunna åta sig uppdraget.

2 Revisionsbolagets uppgifter i ansökan

Revisionsbolaget har uppgett följande.

X är gift med Y som äger hälften av aktierna i bolaget. Den andra hälftenägaren är Y:s yngre bror Z.

Bolaget utvecklar och säljer plastprodukter. Det är ett fåmansbolag, omsätter 26 mnkr och har elva anställda och en balansomsättning på drygt sex mnkr. En eventuell offert på revisionsarvodet till bolaget skulle troligen uppgå till cirka 20 tkr.

Revisionsbolaget har 23 anställda, varav nio arbetar med revision och fyra är auktoriserade revisorer. X är auktoriserad revisor med ett fåtal egna uppdrag i vilka hon är påskrivande revisor. Övrig tid är hon revisionsmedarbetare i byråns övriga uppdrag.

Som särskilda omständigheter bör följande beaktas. Y är passiv hälftenägare av bolaget och har inte någon styrelsebefattning i bolaget. Bolaget drivs av Z. X kommer inte att vara del av revisionsteamet eller på annat sätt involverad i uppdraget. Hon är underordnad de två revisorer som kan vara aktuella som huvudansvarig i uppdraget, har arbetat kortare tid och har färre uppdrag.

3 Revisorsinspektionens bedömning

Enligt 21 a § första stycket revisorslagen ska en revisor för varje uppdrag i revisionsverksamheten pröva om det finns omständigheter som kan rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet eller självständighet. I lagtexten nämns fem situationer som typiskt sett anses vara förtroenderubbande. En av dessa är att revisorn eller någon annan i det nätverk där han eller hon är verksam har nära personliga relationer till uppdragsgivaren eller till någon person i dennes ledning (s.k. vänskapshot). Typsituationerna kompletteras i 21 a § första stycket 2 med en generalklausul som tar sikte på alla andra förhållanden som är av sådan art att de kan rubba förtroendet för revisorns opartiskhet eller självständighet. Bestämmelsen är utformad som en presumptionsregel. Om någon av typsituationerna, eller en annan förtroenderubbande situation föreligger, är utgångspunkten att revisorn ska avböja eller avsäga sig uppdraget. Revisorn behöver emellertid, som framgår av paragrafens andra stycke, inte avböja eller avsäga sig uppdraget, om det i det enskilda fallet förekommer sådana särskilda omständigheter eller har vidtagits sådana

åtgärder (s.k. motåtgärder) som medför att det inte finns anledning att ifrågasätta hans eller hennes opartiskhet eller självständighet.

Enligt 22 § revisorslagen ska Revisorsinspektionen på ansökan av en revisor meddela förhandsbesked om huruvida en viss omständighet är en sådan som avses i 21 a § första stycket och, om så är fallet, huruvida omständigheter i det enskilda fallet eller vidtagna åtgärder medför att revisorn ändå inte behöver avböja eller avsäga sig uppdraget. Bestämmelserna i 21 a och 22 §§ gäller enligt 23 § i tillämpliga delar även för ett registrerat revisionsbolag.

Bestämmelserna i 21 a § revisorslagen är avsedda att säkerställa att en revisor inte bara är utan också för omgivningen framstår som opartisk och självständig (synbart oberoende). Det är av central betydelse att det inte förekommer några omständigheter som ger omvärlden anledning att ifrågasätta revisorns förmåga till objektivitet.¹

Den fråga som Revisorsinspektionen först har att ta ställning till är om de omständigheter som har beskrivits i ansökan träffas av bestämmelserna i 21 a § första stycket revisorslagen och därmed grundar en presumtion för att revisionsbolaget inte kan inneha uppdraget som revisor i bolaget.

I förarbetena anförs att ett vänskapshot avser det fallet då det finns nära personliga relationer mellan revisorn – eller annan i revisionsgruppen – och revisionsklientens ledning. Med revisionsklientens ledning avses styrelse, verkställande direktör och andra ledande befattningshavare (t.ex. ekonomichef) hos revisionsklienten. Med direkta personliga kontakter bör jämföras indirekta kontakter genom någon nära anhörig.² I aktuellt fall finns en direkt personkoppling mellan å ena sidan en av byråns anställda, X, och en person som äger halva företaget, Y. Till detta kommer att X även är svägerska till bolagets andra hälftenägare, tillika styrelseledamot, Z. Omständigheterna innebär sammantaget att det föreligger ett oberoendehot, i vart fall av det slag som träffas av generalklausulen. Det föreligger därmed – särskilt mot bakgrund av att det nu aktuella revisionsbolaget är relativt litet – en presumtion för att revisionsbolaget inte kan anta uppdraget som revisor i bolaget.

¹ Prop. 2000/01:146, *Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet*, s. 57.

² Prop. 2000/01:146, s. 102.

Nästa fråga blir då om det, trots det konstaterade hotet, förekommer sådana särskilda omständigheter eller kan vidtas sådana åtgärder att det ändå inte finns anledning att ifrågasätta revisionsbolagets opartiskhet och självständighet i uppdraget.

I förarbetena anges att presumptionen bör anses bruten om omständigheterna i det enskilda fallet är sådana att det faktiskt inte finns anledning att ifrågasätta revisorns oberoende eller om det står klart att vidtagna eller planerade åtgärder kan säkerställa förtroendet för revisorns opartiskhet och självständighet. Vilka åtgärder som krävs beror på det aktuella hotets styrka. I vissa fall kan det räcka med byråinterna åtgärder. I andra situationer kan det vara nödvändigt att vidta något slag av extern kontrollåtgärd för att balansera hotet. Det sägs också att det givetvis förekommer fall där hotet mot revisorns opartiskhet, självständighet och objektivitet är så allvarligt att det överhuvudtaget inte kan balanseras genom motåtgärder.³

Revisionsbolaget har anfört ett antal omständigheter som, enligt revisionsbolaget, skulle kunna medföra att X inte har någon anknytning till revisionsuppdraget och inte kan påverka dess utförande. Revisorsinspektionen konstaterar att den omständigheten att X inte själv ska befatta sig med revisionsuppdraget framstår som självklar och knappast kan ses som en särskild presumtionsbrytande omständighet.

I förarbetena har framhållits att det förhållandet att någon annan i samma revisionsgrupp har nära personliga relationer med någon i revisionsklientens ledning inte behöver föranleda revisorns avgång, om det kan konstateras att denna person saknar all anknytning till revisionsuppdraget liksom möjligheter att påverka dess utförande.⁴ I detta fall utgör emellertid redan det förhållandet att X är gift med en delägare som i sin tur är bror till den ledande befattningshavaren i bolaget i sig ett påtagligt hot mot revisionsbolagets synbara oberoende, i synnerhet mot bakgrund av byråns begränsade storlek. Hotet mot det synbara oberoendet kan inte balanseras av att X i praktiken inte skulle kunna påverka utfallet av revisionen.

Sammanfattningsvis finner Revisorsinspektionen att de omständigheter som A-bolaget:s ansökan avser skulle ge upphov till ett synbart hot mot revisionsbolagets opartiskhet och självständighet i ett uppdrag som revisor i bolaget samt att hotet är av det slag som träffas av 21 a §. Det förekommer inte några sådana särskilda omständigheter och har inte

³ Prop. 2000/01:146, s. 63 f.

⁴ Prop. 2000/01:146 s. 103.

presenterats några åtgärder som medför att A-bolaget ändå skulle kunna åta sig uppdraget. A-bolaget är därför förhindrat att låta sig utses som revisor i bolaget.

Ärendet har avgjorts av Revisorsinspektionen genom Tillsynsnämnden för revisorer. I beslutet har deltagit justitierådet Sten Andersson, ordförande, enhetschefen Tomas Algotsson, redovisningsexperten Sofia Bildstein-Hagberg, auktoriserade revisorn Maria Danckler, rådgivaren Sophie Degenne, advokaten Michael Frie, auktoriserade revisorn Magnus Fredmer och docenten Jessica Östberg. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt avdelningsdirektören Philip Lagerling, som har föredragit ärendet, varit närvarande.

Sten Andersson

Philip Lagerling

Hur man överklagar, se bilaga.